

علاوه و کمتر از این است که معیج کدام از افراد
خالداده و ابا و اجداد خسرو اهل شور و شاهی
و سخنوری نبوده است بلکه همگی از طرف پدر
و مادر شکر و نظامی بودند

امیر خسرو از شاعران بزرگ ایران
مخلصوی سوری و نظامی و خاقانی و سنائی پیروی
کرده وی در مفاصل بیرونی و سبک سوری بود
چنانکه خود به این نکته اشاره می کند و می گوید -
جلد سخنم دارد شیرازه شیرازی

علاوه بر آثار دیگر خسرو در مثنوی تابع نظامی
گنجوی بود. جیره دستی که نظامی گنجوی در تنظیم و
ترتیب آثار منظومه های خود به کار برده بود
باعث شد که آثارش مورد تقلید شاعران بعدی
او قرار گیرد اولین کسی که وی تقلید کرد امیر
خسرو بود و پس از شاعران دیگری هم از نظامی
تقلید کرده اند اما خسرو یکی از موفقترین مقلدان
نظامی گنجوی است. امیر خسرو به شاعر بزرگ
فارسی، نظامی گنجوی اعتقاد تام داشت و به
تقلید وی خمسه های ساخته است. خسرو می گوید -
نظامی که استاد این فن وی است

در این نرنگه شمع روشن وی است
ز ویرانه گنجی شد گنجی سنگ
شماره گنجی گنجی سخن را به بیخ
جو خسرو به آن بیخ هم بنده شد
فرا آن بازوی فکرش ریخته شد

خمسه خسرو به تقلید خمسه نظامی
از مطلع النوار بر وزن و شیوه سخن الا سرار
شیرین و خسرو به پیروی از خسرو شیرین
مجنون و لیلی به جواب از لیلی و مجنون
آینه آکنده به تقلید اسکندرنامه
هشت بهشت بر وزن و شیوه هفت پیکر

خمسہ امیر خسرو جمعاً سجدہ ہزار بیت دارد و
در اوقات کوتاه از نظامی نوشتہ شدہ است.
در خمسہ خسرو دستاویزهای رمائیک برجستہ و
اشعار حماسی ممتازی دیدہ می شد کہ موقوفہای
انکار از نظامی اقتباس کردہ است. خسرو
کم و بیش رویدادها را بہ شکل های مختلف
آلوپرتوہ و چنان با سخنوری و فصاحت
و بلاغت موقوفہا را پیوراندہ کہ گوی در مقام
و راستای دست یکی از نظامی نوشتہ است.
امیر خسرو در قصیدہ سرای از شاعران قرن
ششم و مضمونها حکیم سنایی و خاقانی تقلید
کرد. خسرو یکی از سربکارترین شاعران پارسی
گوی در تمام جہان است و در این باب حقاً حقاً
کم نظیر است.

دیوان اشعار امیر خسرو دهلوی کہ مدیحه
آن غایب در بارہ بلاطین معروف دہلی است
پنج قسم و بقرایزیر است. دیوان غزلیات وی.

- تغذہ اللغز - شامل اشعار آغاز عمر
 - در ط الحیوۃ - شامل اشعار احوال طغر
 - غزۃ الکمال - شامل اشعار اظہر عمر
 - تغذہ نقدہ - شامل اشعار پیری
 - تغذات الدال - شامل اشعار بیان زندگی
- حضرت امیر خسرو گذشتہ از خمسہ و دیوان
خود پنج مثنوی دیگر بہ شرح زیر سرودہ
است. مندرجہ ذیل اند.

قران العبدین - (بن مثنوی) در شرح ملاقات
عزالدین کبچباد و برادرش ناصر الدین بخرخان
شاه بنگال است.
زہ سبہ - (بن مثنوی) فری بہ زہ وزن
مختلف نگاشتنہ شدہ است.

Continued ----

مفتاح الفتح - ابن مثنوی طبرستان شرح در شرح فتح
حلال الدین فخر خاندان و دخول بران جامع شده است این
منظومه در شرح عارفی حضرت خان و محسن و ایش
دول بران زنی هستند که محامدین است.
تخلوق نامه - سرایر طبرستان فتوحات خیانت

الدین آخلاق
علاوه بر این سه کتاب مشهور هم در این
ماینده که به اثرهای خیلی فصیح و روان در شرح
و از جمله شاهکارهای فارسی شاهارقی اکبر
خزاین الفتوح - این کتاب مشهور مراد طبرستان
تاریخ عالی نیز مشهور است و بهر وی است
از کتاب معروف جامع اظهار تالیف حسن نظامی
رسائل الاعیان از جامع اخبار کجوهی - کتاب بزرگی
است شامل قولی از اشای زبان فارسی این
نکات سودمند در زمین و آید بسیار دارد
از فصل الفوائد - کتاب مشهور است این
این مشهور شامل ملاحظات بیرون مرتب کرده
و استاد تصوف هستند حرث نظام الدین اولیاء
شاهکارهای حضرت امیر خسرو رستم
غزلیات عارفان است که الفاظ رفیق و معانی
دقیق را با فایده تصوف آموخته است
الشعرا زیر را نیز به شرح نیست داده اند

قهیه شکل و آیه
ملاحی
آزاد داری دل

حضرت امیر خسرو از استادان مسلم آنگاه که در
شرح فارسی است و نزدیک صد هزار شعر از او
بای مانده است، او از اقلین کسانی هست که
زبان هندوی شعر ورده است

conkinead